

פרוטוקול מס' 207

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג', כ"א בטבת תשל"ג - 26.12.72, בשעה 8.15

נכח ה:

י. ישעיהו - יו"ר הכנסת

חברי הוועדה:

היו"ר -
א. אנקוריון
ד. ארזי
מ. ניבי
מ. ברעם
י. גולן
מ. זר
י. נחשתן
מ. נסים
א. עופר
צ. צימרמן
א. רזיאל-נאור
מ. שחל

מוזמנים:

י. גולדשמידט - יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט
נ. לורך - מזכיר הכנסת
ש. יעקבסון - סגן מזכיר הכנסת
א. בר-זכאי - עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה

מזכירת הוועדה:

מ. ברפי

רשמה:

נ. רינגלר

סדר-היום:

- א. הקדמת הדיון בחוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על כלי שיט), (תיקון), תשל"ג-1972.
- ב. סדרי ישיבות הוועדות מחוץ לירושלים.
- ג. זמני ישיבות הוועדה.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר א. אנקוריון:

א. שחרור מחובת הנחה של חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום

יושב-ראש ועדת החוץ-והבטחון, חבר-הכנסת חיים צדוק, ביקש שוועדת הכנסת תחליט, לפי סעיף 99 לתקנון הכנסת, להתיר את הקריאה השניה והשלישית של חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (פקוח על כלי שיט) (תיקון), תשל"ג-1972 ביום ההנחה שהוא יום ד', כ"ב בטבת תשל"ג - 27.12.72.

חוק זה והעבר לוועדה ממילאת הכנסת רק בסוף השבוע שעבר; תקפן של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על כלי שיט) (תיקון) הנוכחית יפקע ביום כ"ו בטבת תשל"ג - 31.12.72, ולפיכך היום האחרון בו אפשרית הקריאה השניה והשלישית הוא יום ד', כ"ב בטבת תשל"ג.

אני מניח שאין התנגדות להתיר הקריאה השניה ביום הנחתו של החוק הנ"ל על שולחן הכנסת, שהוא מחר.

הוחלט: להתיר הקריאה השניה והשלישית של חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (פקוח על כלי שיט) (תיקון), תשל"ג-1972, ביום הנחתו על שולחן הכנסת, שהוא יום ד' מחר.

א. רוזיאל-נאָר: אינני מתנגדת שהוויכוח יתקיים ביום ההנחה במקרה זה, אבל מדוע אי-אפשר לדאוג לכך טענתי מופנית לממשלה. פעם צריך להעיר לב באפשרות לבקש מוועדת הכנסת התרת חוקים מחובת הנחתם על שולחן הכנסת.

היו"ר א. אנקוריון: השאלה היא מתי הוגש החוק לכנסת.

ש. יעקבסון: לאחר הזמן שצריך היה להיות מוגש. ברגע האחרון. ישנם 4 חוקים שהגיעו ברגע האחרון בחודש זה.

היו"ר א. אנקוריון: אינני מתנגד לכתוב מכתב למזכיר הממשלה, שבישיבת ועדת הכנסת הובעה תרעומת על אי הגשת חוקים בזמן לכנסת ובעקבות כך משתמשים ברוחב לב באפשרות לבקש מוועדת הכנסת התרת חוקים מחובת הנחתם על שולחן הכנסת.

סוכס: להפנות תשומת לב מזכיר הממשלה, שרצוי שהצעות החוק בדבר הארכת תקפן של תקנות תונחנה על שולחן הכנסת בעוד מועד.

היו"ר א. אנקוריון:

הנושא הראשון - העומד בסדר-היום של הוועדה

הוא: החלטה בעניין קיום הצבעה במליאת הכנסת בגמר הדיון על סקירת שר על פעולות משרדו. צורפה להזמנה הצעת סיכום בנושא זה, אבל סיעה גדולה בכנסת ביקשה לעכב את ההחלטה כדי לאפשר התייעצות. לכן לא נצביע בנושא זה בישיבה זו.

הנושא השני בסדר-היום הוא: הליכי הדיון

בכנס מיוחד של הכנסת; ~~הנושא השלישי - פניות חבר-הכנסת שחל בדבר:~~ (1) ייעוץ מקצועי על-ידי מומחים לחברי הכנסת; (2) עזרה טכנית לחברי-הכנסת; (3) קבלת הערות על תזכירי הצעת-חוק של הממשלה. לגבי שני הסעיפים הראשונים מהנושאים העומדים על סדר יומנו הביע יושב-ראש הכנסת את הסכמתו לכך שיתקיים דיון והבאע נכונותו להבהיר לוועדה מהם הסידורים שנעשו לאחרונה; לגבי הנושא השלישי העיר יושב-ראש הכנסת, שמן הראוי להזמין לדיון בסעיף זה את שר המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה - כך שבעניין זה לא נוכל לספל היום.

היו"ר א. אנקוריון:

ב. סדרי ישיבות הוועדות מחוץ לירושלים

נדון עתה בעניין קיום ישיבות מחוץ לירושלים, פרט לשלושת ימי כינוסה הרגילים של הכנסת. חבר-הכנסת ברעם ביקשני אמש שלא נסכם את הנושא כדי לאפשר לסייעות להתייעץ בעניין זה. נוכל להגיע בסוף הדיון לאיזה שהוא סיכום ואם אפשר יהיה לקבל החלטה - מה טוב; אם לא - נדחה את ההחלטה לישיבה אחרת.

העניין הקונקרטי שהועמד בפנינו הועלה בעקבות מכתבו של יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר-הכנסת גולדשמידט, אשר כתב מכתב ליושב-ראש הכנסת והעביר אלינו העתק ממכתבו. הוא ערער על ההסדר שנעשה בזמן האחרון בקשר לישיבות וביקש שכל הסוגיה תועבר לדיון בוועדת הכנסת.

יו"ר הכנסת י. ישעיהו: כאשר התחלתי במילוי תפקידי נתקבלתי במצב, שמצד אחד מתקיימות ישיבות של הוועדות - בימים א', ה', ו' - בתל-אביב; ומצד אחר - תרעומת בלתי פוסקת מכיוונים שונים של הבית על קיום ישיבות בתל-אביב; כי הרי קיימות החלטות של הכנסת שלא לקיים ישיבות בתל-אביב.

בעקבות פגישה שקיימתי עם יושבי-ראש הוועדות הצעתי שנסדיר את העניין בצורה ברורה ושנדגל שמה שאנחנו עושים אנחנו עושים לפי הסדר מובן ומוסמך. הצעתי לפנייהם אחת משלוש אפשרויות: או להתיר קיום ישיבות בתל-אביב בימים בהם אין מתכנסת הכנסת, ואז לא תהיה תרעומת; או לאסור קיומן בתל-אביב לחלוטין; או לקבוע באילו מקרים אפשר יהיה לקיים ישיבות בתל-אביב. הגענו להסכמה - לא פה אחד, כיוון ששני יושבי ראש הסתייגו - שישיבות ועדות בימי ו' בשבוע יתקיימו בתל-אביב, כי חברי הכנסת צריכים להגיע לכהונתם לפני שיתחיל משדך הבטחון והכספים נמצאים בתל-אביב. ועדת החוץ והבטחון וועדת הכספים צריכות לקיים ישיבותיהם בתל-אביב בגלל המגע עם אנשים הנמצאים בתל-אביב.

לאחר זאת באו אלי יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט, יו"ר ועדת העבודה ויו"ר ועדת השירותים הציבוריים וערערו על ההסדר הזה. הם טענו שאינם יכולים להסתפק בקיום ישיבות בימי ו' בשבוע בלי לקיים לפחות ישיבה אחת נוספת בשבוע בתל-אביב. לגבי ועדת העבודה טוענת יו"ר הוועדה, שאיננה יכולה להסתפק בקיום ישיבה אחת בשבוע בתל-אביב. לא היא ולא חברי הוועדה יכולים לקשור את עצמם לישיבה אחת בתל-אביב. יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט ביקש שאסכים ליום אחר שוועדת החוקה, חוק ומשפט תתכנס. אמרתי לו שיביץ שדו אינה קפריזה שלי ואינני רוצה לכפות החלטה על הכנסת.

ביקשתי להמציא לי החלטות ועדת הכנסת בנדון. כאשר קראתי אותן הופתעתי שלא ידעתי עליהן. ההחלטות הן מ-4.5.67 ונאמר בהן: "1) ועדת הכנסת ממליצה לפני יושב-ראש הכנסת והסגנים שישיבות מליאת הכנסת בימי ד' יתחילו בשעה 12.30; 2) הוועדות יקיימו ישיבותיהן ביום שני לפני הצהריים; 3) ביום ג' תקיימנה ישיבות הוועדות בשני מחזוריים כמקובל עד היום; 4) ביום ד' תקיימנה הוועדות שני מחזוריים של ישיבות; 5) ועדת הכנסת מחליטה כי ישיבות כל הוועדות תתקיימנה בשלושת הימים בהם מקיימת הכנסת את ישיבותיה בירושלים; 6) ועדות המקיימות שתי ישיבות ומעלה בשלושת הימים כנ"ל, או ועדות משותפות, יכולות לקיים ישיבות נוספות, באופן יוצא מן הכלל, מחוץ לשלושת ימי הישיבות בירושלים, גם מחוץ לירושלים; 7) עם הכנסת החלטות אלה לתקפן ממליצה הוועדה לפני יושב-ראש הכנסת והסגנים לסגור את הלשכה בתל-אביב."

יש בהחלטה זו כמה וריאציות בבת אחת. עלי להבין שוועדות משותפות יכולות לקיים ישיבותיהן בתל-אביב, ובאותו סעיף של החלטה נאמר: "באופן יוצא מן הכלל". מי קובע אם זה יוצא מן הכלל, או לא?

לכן מצאתי לי לנכון להעביר תביעתו של יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט להחלטתה של ועדת הכנסת, אשר תקבע סדר: לקיים ישיבות בתל-אביב, לא לקיים, או באילו מקרים כן יותר לקיים. הצעתו של יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר-הכנסת גולדשמידט היא - שיותר לכל ועדה לקיים פעם אחת בשבוע ישיבה מחוץ לירושלים אם יו"ר הוועדה מוצא זאת לנכון ואם יש צורך בכך. הוא מציע רק בימי ה' ו-ו', למעט יום א'. הוועדה תיחן הנחיות כיצד לנהוג.

גולדשמידט:

אני חושב שאינני פחות חסיד לירושלים כבירת

ישראל ולחשיבותו של משכן הכנסת כמושב קבוע

בירושלים; אבל הכנסת עובדת מתוך נתונים מסויימים - וועדת החוקה, חוק ומשפט במיוחד - שאם רוצים לנהל את העבודה בהיקף הדרוש הנקבע ע"י הצרכים בחקיקה והלחץ בחקיקה, אין זה מן ההגיון להתעלם מן הצורך לקיים ישיבות נוספות, גם בתל-אביב.

אני רוצה למנות מספר עובדות, שחלקן נוגע

לכנסת בכללותה, וחלקן - לעבודת הוועדות. הכנסת איננה מורכבת מחברים

המתגוררים רק בירושלים. חלק גדול של החברים אינו גר בירושלים. יש

שתי ועדות, מהן אחת המקיימת שתי ישיבות בשבוע - ועדת החוץ-והבטחון -

וזו הזכות הבלתי מעורערת שלה לקיים ישיבה שניה ביום שישי בתל-אביב,

כמעט כל שבוע. אינני יודע אם ועדת החוץ-והבטחון לא יכלה לקיים ישיבה

שניה שלה באחד מימי ב' או ג' בשבוע בכנסת בירושלים; אבל ועדת החוץ-

והבטחון, שאיננה פחות פטריוטית לירושלים מכל ועדת אחרת, מקיימת ישיבותיה

כך כל השנים. בנקלה יכול אני להצביע על ועדות רבות, שאם רק יסכימו

חברי הוועדה להשאר בכנסת, תוכלנה לקיים ישיבה ביום ד' אחר-הצהרים; אלא

שלוועדת החוץ-והבטחון יש זכות קיימת, שאיש לא מערער עליה, לקיים ישיבה

ביום שישי בתל-אביב. הוא הדין לגבי ועדת הכספים. המקיימת שתי ישיבות

בתל-אביב. אני יכול להצביע על שעות פנויות, בימי כינוסה של הכנסת, שוועדת

הכספים יכולה לכנס ישיבה בירושלים. אם אומרים שוועדת הכספים דנה

בתקציב הבטחון ועל כן צריכה היא לקיים ישיבותיה בתל-אביב - יכול אני

להעיד את עצמי שוועדת הכספים לא דנה תמיד בתקציב הבטחון, כך שיכולה

היא לקיים ישיבתה בירושלים.

ועדת החוקה, חוק ומשפט מקיימת ביום א'

אחר הצהריים ישיבה של ועדת משנה בירושלים; ביום ב' היא מקיימת שתי

ישיבות ואפילו שלוש ישיבות באותו יום: משעה 9 - 11; מ-11 - 13.00,

ולפעמים מ-14.45 עד 16.00. אני מרגיש לא טוב כאשר אני מנסה לאלץ את

חברי הוועדה לוותר על מנוחת הצהריים; ביום ד' מקיימת ועדת החוקה, חוק

ומשפט ישיבה ארוכה; וביום ה' רגילים אנו לקיים ישיבה בתל-אביב, כי

מבקשים אותנו לסיים הדיון בחוקים מוקדם ככל האפשר. אירגנתי כך את

הישיבות בהתחשב בקיומן של ועדות אחרות בכנסת שחברי ועדת החוקה, חוק

ומשפט חברים בהן. קיימנו הישיבה בתל-אביב ביום ה' ולא ביום ו', כי

שתי ועדות מקיימות כבר ישיבותיהן ביום ו', בדרך כלל ללא הכרח ענייני.

החלטה זו תביא לגביטול ישיבה שבועית קבועה של ועדת החוקה, חוק ומשפט,

אשר רגילים אנחנו לקיימה ביום חמישי בשבוע בשעות 13:00 - 15:00 אחר-

הצהריים. מסרתי ליו"ר הכנסת דשימת חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט שהם גם

חברים בוועדות אחרות המקיימת ישיבות בתל-אביב בימי שישי, או עשויות

לעשות כן מעתה בעקבות ההחלטה שנתקבלה בישיבת יו"ר הוועדות. מרשימה זו

מתברר שהשתתפות חברי הכנסת תתפצל בין הוועדות השונות וישיבת כל ועדה

תהיה חסרה מספר ניכר של חברים, זאת גם בלי להביא בחשבון שיום ששי איננו

יום ישיבות מקובל על כל חברי הכנסת.

יו"ר הכנסת הציע שהוועדות תארגנה את

הישיבות ביום שישי בשני חלקי הבקר: מ-9.00 - 11.00, ומ-11.00 - 13.00.

בזו אחר זו ניסיתי לקבל תגובות חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט לדרך זאת,

והתברר לי שאין נכונות לסדר יום כזה בימי ששי בתל-אביב. אחדים מן

החברים גם טענו שיום חמישי הוא מוקדם מאז ומתמיד לפעילות מפלגתית

וציבורית בתל-אביב, ומכאן נכונותם לקבל על עצמם גם ישיבה של ועדת החוקה,

חוק ומשפט. אותם החברים שאינם תושבי תל-אביב יצטרכו להוסיף יום נסיעה

לשבוע העבודה שלהם, ולכך יש התנגדות, שדומני שאפשר להבינה.

לכן הצעתי, שוועדה המקיימת לפחות שתי

ישיבות בירושלים תוכל לבחור לה כיום ישיבה נוסף את יום חמישי, או ששי

בתל-אביב. אם מישהו יציע: כולל יום א' - לא אטען נגד זה. יושבי ראש

הוועדות אינם מקיימים ישיבות אלה משום התענוג שבדבר, אלא משום שיש הכרח

בדברים. יו"ר הכנסת הסכים לרעיון שהעליתי, שוועדת הכנסת היא הגוף

היכול לדון בסוגיה זו.

אם רוצים אנו להבטיח שוועדות הכנסת תיתנה

את המכסימום האפשרי של תקופת עבודתן צריכים אנו לקבל הצעה זו. אם

ניאחז בעקרון ששום ועדה לא תקיים ישיבותיה בתל-אביב, פרט לוועדת החוץ-

והבטחון וועדת הכספים, אינני יכול שלא לראות בזה הקלת ראש בעבודת

הוועדות. על-ידי כך נגרום לתוצר פחות של עבודת הוועדה. כולנו מאוחדים

ג. גולדשמידט:

בדעה; שיש לנסות ולזכות את הכנסת בתוצר הרב ביותר והמושלם ביותר. אני יכול לקיים ישיבה ביום ששי בתל-אביב, אם זה נוח או לא נוח לי, זה אינו ענין שאני יכול להטריח בו את חברי ועדת הכנסת; אבל אני עומד בפני הסכנה הברורה שבישיבה זו ישתתפו 2-3 חברים בלבד. כיוון שאנחנו עוסקים בענייני חקיקה - אני רואה בעניין החקיקה מעשה יותר מדי אחראי מאשר להפקיד הטיפול בהצעות החוק בין הקריאה הבאשגנה לבין הקריאה השניה והשלישית בידי הרכב מצומצם של ועדת החוקה, שאין אני יכול לראות בו את היחס במלוא האחריות שכולנו רוצים בו לגבי עבודת החקיקה של הכנסת. בצורה כזו עלולים להתקבל חוקים, שאחרי חצי שנה ושנה נצטרך לתקנם. אני, כאשראי לוועדת החוקה, חוק ומשפט לא ארגיש בטוב אם אקיים ישיבות בהרכב מצומצם, כל עוד הוחלט שוועדה מונה 19 חברים ולא 2-3 חברים.

א. רזיאל-נאור:

הצעה לסדר: בזמנו הציע חבר-הכנסת בדר הצעה לסדר-היום בצורה מליצית: "חיסול בירת יום המישי". הכוונה היתה לבטל ישיבות המתקיימות ביום חמישי בתל-אביב. הצעתו הוגשה ביום ט', בטבת תשל"א - 6.1.71 והועברה לדיון בוועדת הפנים. ועדת הפנים קיימה שתי ישיבות בהשתתפות שר המשפטים ולהלן מסקנותיה: "ועדת הפנים ממליצה על ריכוז מלא של הוועדות בירושלים. מבחינת היעילות והחסכון יש לקיים הישיבות בירושלים". אף שהמלצה זו מכוונת למשרדי הממשלה, חושבת אני שיש סמיכות בין שתי ההצעות הללו.

אינני חושבת שאנחנו יכולים לעשות שני דברים הסותרים זה את זה. מצד אחד קמליצה אחת מוועדות הכנסת על ריכוז הוועדות בירושלים; ומכך נובע שאין לקיים ישיבות בתל-אביב.

ד. גולדשמידט: אין האחד נובע מן השני.

מ. ברעם:

אני מפנה את תשומת הלב, שהחלטה מה-4.5.67 היתה סמוך לסגירת לשכתו של יו"ר הכנסת בתל-אביב, ולא במקרה החלטנו על סגירת לשכתו של יו"ר הכנסת. אם רוצים לקיים ישיבות בתל-אביב צריך לפתוח מחדש את לשכת יו"ר הכנסת בתל-אביב, ויהיו שני פרלמנטים - האחד בירושלים והאחר בתל-אביב. ראשית כל, אינני מרחם על חברי הכנסת. הפרלמנט העובד הכי פחות הוא הפרלמנט הישראלי - גם מבחינת הימים וגם מבחינת המספר הכולל של השעות. ראיתי פרלמנט שדן 12 שעות רצופות על התקציב. לאחר ישיבת ועדת הכנסת מ-4.5.67 היה איסור מוחלט לקיים ישיבות ועדות בתל-אביב. אם יו"ר ועדת העבודה מתאוננת - אני יכול להעיד, שכאשר דנה ועדת העבודה בחוק יישוב סכסוכי עבודה יו"ר הכנסת הסנוח, ראובן ברקת, לא איפשר לה לקיים ישיבות בתל-אביב. אנחנו ביקשנו במיוחד לאפשר לוועדת העבודה לקיים במשך חודש ימים ישיבות בתל-אביב ונפתנה לה אפשרות זה. ועדת העבודה ישבה בתל-אביב למעלה מחודש ימים. איש לא אמר שאסור לקיים 6 ישיבות בשבוע, אבל מדוע היתרנו לקיים ישיבות בימי ששי, כי יום ששי הוא יום קצר ורוב חברי הכנסת גרים בריחוק מירושלים, קל להם יותר להגיע מתל-אביב למקום מגוריהם לפני כניסת השבת, מאשר מירושלים. לכן היתרנו יום אחד בשבוע. ועדה הרוצה לקיים ישיבות, כולל ועדת החוקה, חוק ומשפט, יכולה לעשות זאת בימי א' ו-ה' בירושלים, וביום ו' בתל-אביב. ועדת הכספים אינה יושבת בתל-אביב בימי א' ו-ה', אלא רק ביום ו', כי קשה לחברים להגיע לירושלים וקיבלנו זאת כדבר יוצא-מן-הכלל וביקשנו מיו"ר הכנסת לדאוג למקום מיוחד לישיבות. אינני רואה בעין טובה, שאנחנו מקיימים ישיבות של ועדות הכנסת בכל מיני מקומות.

אם רוצים - מציע אני לקיים ויכוח פומבי על הנושא במליאת הכנסת. אני חושב שלטובת הציבור הוא שישיבות הוועדות תתקיימנה רק בירושלים. הדרך מתל-אביב לירושלים נתקצרה לאחר מלחמת-ששת-הימים. אפשר להגיע מתל-אביב לירושלים תוך שעה. מסגרות תל-אביב לתל-אביב נוסעים חצי שעה בגלל עומס התנועה. מה אנחנו רוצים? שתהיה תודעה שיש שתי בירות לישראל? נעדרך דו"ח על שעות העבודה של הוועדות ונראה כמה זמן יושבת כל ועדה וועדה. ועדת הכספים יושבת לפעמים על השעה 2.00 בלילה, ולא דווקא בתל-אביב. אינני פטריוט של ועדת הכספים, אבל ועדת הכספים מקיימת 5 ישיבות בשבוע בירושלים. ועדת הכספים היתה הראשונה שקיימה ישיבות בירושלים בימי א' ו-ה' ופתאום צריכים לערער על כך בוועדת הכנסת?

מה שעושה ועדת החוץ-והבטחון זה בניגוד להחלטה שקיבלנו. בדקתי זאת ואמרו לי שנחוצה להם דוקומנטציה הקשורה לענייני בטחון, ומשרד הבטחון נמצא בתל-אביב. אבל ועדת החוץ-והבטחון איננה מקיימת ישיבה בתל-אביב ביום ה', אלא ביום ו'.

מ. ברעם:

אני חושב שהכנסת היא בירושלים בלבד. לא קשה להגיע עכשיו לירושלים. לפחות 3 פעמים בשבוע אני נמצא בתל-אביב לרגל זה שאני חבר בכמה מוסדות של המרכז שלנו. אני אטען שלא צריך לקיים ישיבות בתל-אביב, בגלל שלא נוח לי? - אם לחבר-הכנסת גולדשמידט קשה לקיים ישיבה ביום ו' בתל-אביב - שיקיימנה ביום ה' בשבוע בירושלים. הוחלט על 19 חברים בוועדה, כי יש לנו 15 התפלגויות בכנסת. היינו יכולים להסתפק בוועדה של 8-9 חברים. הגענו למצב זה בגלל הרכב הכנסת הקיים. מי שאינו בא לישיבה מפסיד זכותו להשתתף בה. אף פעם לא ביקשתי לעכב קריאה בגלל שחברי הקואלציה לא הגיעו.

נכון שקשה לרכז את כל ישיבות הוועדות ביום אחד, יום ו', בתל-אביב, אבל אפשר לקיים ישיבות הוועדות בימי א' ו-ה' בירושלים. כל ועדה שצריכה לקיים ישיבה נוספת - תקיימה ביום ו' בתל-אביב, אבל לא ההיפך מזה. אילו אפשר היה לסגור את הקריה בתל-אביב - צריך היה לעשות זאת. גם משרד הבטחון יכולים להתקיים בירושלים, ולא בתל-אביב. ההעברה לירושלים כרוכה בהוצאת מאות מליוני לירות. אינני חושב שיש לנו אפשרות להשקיע מליוני לירות עתה בהעברה זו. ישיבה המתחילה בירושלים בשעה 11.00 איננה מקשה כל כך על החברים להגיע ואני חושב שאסור לנו באופן עקרוני לוותר בעניין זה. אין לכך כל קשר לייעילות שלנו. אם יבוא לישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט רק שלושה חברים - הסמכות בידי יו"ר הוועדה להחליט.

אני מציע להשאיר את המצב הקיים ולאשר יום אחד בשבוע - יום שישי - לקיים ישיבה בתל-אביב, לאחר שייודע שהוועדה באמת זקוקה לכך ומיצתה יתר ימי השבוע לקיום ישיבותיה בירושלים.

היו"ר א. אנקוריון: לא נאה לנו להתחלק לפטריוטים ולא פטריוטים של ירושלים.

רצוני להזכיר שוב את הסעיף מהחלטת ועדת הכנסת מיום 4.5.67 הנוגע לישיבות הוועדות. ההחלטה נתקבלה חודש לפני מלחמת-ששת-הימים, כאשר הכנסת היתה בדעה שצריך לסגור את לשכת יו"ר הכנסת בתל-אביב, אבל בכל זאת להתחשב בוועדות ולאפשר להן לקיים באופן יוצא מן הכלל ישיבות בתל-אביב. "ועדות המקיימות שתי ישיבות ומעלה בשלושת הימים כנ"ל, או ועדות משותפות, יכולות לקיים ישיבות נוספות, באופן יוצא מן הכלל, מחוץ לשלושת ימי הישיבות בירושלים, גם מחוץ לירושלים."

נראה לי - אם חבר-הכנסת גולדשמידט מסביר לנו שוועדת החוקה, חוק ומשפט מקיימת 5 ישיבות בשבוע בירושלים; ולאור העובדה שוועדת החוץ-והבטחון מקיימת ישיבות בתל-אביב ללא רשיון - שאפשר לאשר קיום ישיבה נוספת בתל-אביב ביום ו', או ביום ה', לפי בחירת יו"ר הוועדה. אינני רואה איזו מהפכה תפרוץ אם ועדות תקיימנה ישיבה נוספת - מעל שתי ישיבות בירושלים - ביום ה' או ביום ו' בתל-אביב. איזו קדושה יש ליום ו' לעומת יום ה'? היה זמן שירושלים היתה טעונה תמיכה מיוחדת, אבל עכשיו אין חשש שמושבה של הכנסת ייפגע בגלל החלטה כזו. כך נאפשר לוועדות לעבוד.

ר. ארזי: אני חושב שלא את חברי ועדת הכנסת ולא את חברי הכנסת כולה אפשר לחלק לפטריוטים או ללא פטריוטים של ירושלים. חברי הכנסת ברעם, גולדשמידט ואנוכי תושבי ירושלים ויכולות להיות לנו דעות אחרות זה מזה, ואף אחד אינו רוצה להתחרות בפטריוטיזם לגבי ירושלים.

ריכוז כל הישיבות בירושלים זו בעיני רצינית. אני בעד העברת כל המרכזים לירושלים. או שנחליט לא לקיים אף ישיבה בתל-אביב, של אף ועדה; או שניתן היתר לקיים ישיבות בתל-אביב לגבי ימים מסויימים ובתנאים מסויימים. אינני רואה הגיון בהבחנה בין יום ה' לבין יום ו', אבל אין להפלות בין הימים הללו. לא אציע עתה הצעות, כי חייבים להתחשב עם המציאות.

אם אוסרים קיום ישיבות ביום חמישי, יש לאסור קיום ישיבות גם ביום שישי. לא ארחיב זאת לגבי יום ראשון, כי יום זה אינו עמוס כל כך בעבודת המפלגות והממשלה מקיימת ישיבתה השבועית ביום ראשון; אבל בימי חמישי ושישי מתכנסות המפלגות ואיש לא ירצה לנתק עצמו מהמפלגה.

ג. ארזי:

חבר-הכנסת ברעם הציע להעלות הנושא לדיון בכנסת, באופן פומבי. מה נוכיח לעם? צריך להוכיח לעם את קדושת ירושלים? איש לא יתווכח על כך. או שנחליט החלטה מסויימת, או שלא. אנחנו מנפחים דברים. במה מדובר כאן?

ראשית, אני מקבל את הכלל, שאם ועדה מקיימת לפחות שתי ישיבות בשבוע בירושלים - יותר לה לקיים ישיבה נוספת בתל-אביב, ביום ה', או ביום ו'. אם הוועדה לא קיימה שתי ישיבות בירושלים - לא יותר לה לקיים ישיבה נוספת בתל-אביב. יכול להיות שההיתר יתרכז רק בשתי ועדות - ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת העבודה. בסך-הכל המדובר הוא ב-2-3 ישיבות של שתי ועדות. מדוע לנפח את העניינים? ועדת החוקה, חוק ומשפט עמוסה עבודה, ולמרות 5 הישיבות שהיא מקיימת בשבוע ישנם פיגורים. ידוע לי גם שוועדת הכספים עמוסה עבודה.

נחוצים קריטריונים. ניצור קריטריונים.

נכתוב: אם הוכח שקיום הישיבה הכרחי - תתקיים הישיבה בתל-אביב. כיצד יוכח? יו"ר הכנסת יכריע. נגביל קיום ישיבות בתל-אביב רק לשני ימים בשבוע: יום ה' ויום ו'. יכול להיות שנגיע בכנסת לרפורמה - שהכנסת תשב 4 ימים בשבוע, ולא שלושה ימים.

אני מציע לקבל כבסיס ההחלטה את ההחלטה שנתקבלה בוועדת הכנסת בשנת 1967. אם צריך להוסיף לה קריטריונים - נוסיף קריטריונים; נוסיף הגבלות ואל נכביד על קיום ישיבות נוספות של ועדות.

מ. שחל:

אני רוצה להסב תשומת ליבם של חברי הוועדה לכך שישנם חברי הכנסת שאינם גרים לא בירושלים ולא בתל-אביב. ישנם חברים המתגוררים בחיפה ואף רחוק ממנה. כל עוד לא הוחלט שחברי הכנסת יהיו רק תושבי ירושלים - רצוי שחברי הכנסת יבואו מכל חלקי הארץ, גם הרחוקים וגם הקרובים. מדינת ישראל היא מדינה שיש בה אפשרות להגיע לכל נקודה ממרחקים. אני מדבר כרגע מתוך נסיון של חבר-הכנסת שרוצה להיות נוכח בוועדות, וזו זכותו. כדי להגיע לישיבה שאורכת שעתים נחוצה נסיעה של 3 שעות בכיוון אחד ברכב פרטי - ונסיעה של 6 שעות לשני הכיוונים. באוטובוס אורכת הנסיעה עוד יותר. חבר הכנסת צריך להיות גם עם הציבור שלו, בעירו. כאשר מתקיימות ישיבות ועדות פרט, לשלושת ימי ישיבות הכנסת - חבר הכנסת נמצא לגמרי מחוץ למחוזו. כדי להגיע לישיבה של שעתים צריך לנסוע נסיעה האורכת פי שלוש מזמן הישיבה. בארצות אחרות חבר הפרלמנט אינו נוסע הביתה - הוא לך במקום. אילו היו קובעים יום נוסף לעבודת הכנסת בו תתרכז עבודת הוועדות - חברי הכנסת היו נשארים בירושלים 4 ימים וביומיים האחרים היו חוזרים למקום מגוריהם.

הוועדה הדנה בחוק האיגוד השיתופי, שהוא

חוק קשה וחיוני, קיימה שתי ישיבות בשבוע - אחת מהן ביום א' בתל-אביב, בין השעות 14.30 עד 16.00, כדי לא להפריע לקיומן של ישיבות אחרות. כאשר הוחלט לבטל הישיבות בתל-אביב - קיימה הוועדה ישיבה אחת בשבוע, במקום שתי ישיבות בשבוע. ביום ד' בשבוע מסיימת הכנסת עבודתה מאוחר ואין זמן לקיים ישיבות. התוצאה היתה שהפסדנו ישיבה נוספת.

אינני חושב שמעמדה של ירושלים ייקבע אם

ועדה כלשהי מקיימת ישיבה אחת או שתיים מחוץ לירושלים, פרט לימי ישיבות הכנסת. מעמדה של ירושלים לא צריך דקלרציה של קיום ישיבות בה. המדובר הוא בכמה ועדות המקיימות ישיבותיהן מחוץ לירושלים. האבחנה בין יום ה' לבין יום ו' איננה נימוק מכריע. כאשר ישיבה מתקיימת בתל-אביב אפשר לנצל את שעות הבקר לקיום ישיבה בחיפה ולהגיע בזמן לישיבה בתל-אביב; אבל אם מתקיימת הישיבה בירושלים - כל היום אבוד בנסיעות.

צריכה להיות מידה של גמישות. הייתי קובע

כלל לגבי קיום ישיבות בירושלים בימים: ב', ג' ו-ד'; ויוצא מן הכלל לגבי קיום ישיבות בתל-אביב בימים: א', ה' ו-ו'. אני מציע שליו"ר הכנסת תהיה מידת הגמישות והיכולת להחליט על קיום ישיבות בתל-אביב בימים בהם אין הכנסת יושבת, כאשר ישוכנע שהדבר חיוני לעבודת הוועדה.

אני מציע להחליט החלטה ברורה לכאן או לכאן.

מ. זר:

לא הייתי רוצה שנחליט החלטה חדה וברורה לכאן או לכאן.

היו"ר א. אנקוריון:

א. עופר: אני רוצה שיהיה קונסנזוס בעניין זה, בלי הצבעה.

י. גולן: כולנו פטריוטים לירושלים, אבל על אף הפטריוטיזם לירושלים צריכים אנו לראות בה באזרחים נוספים, ישיבות נוספות וקיום מרכזים בה. ירושלים היא בירתה של ישראל. כל תייר מזמין מקום מושבו המרכזי בירושלים. נשתנה משהו בזמנים האחרונים בירושלים. אילו למשל, היו מרכזים את בוג המרכזים בירושלים - ייתכל שקל היה לנו להתאים את עצמנו לסדרי עבודה רק בירושלים; אבל רוב המרכזים מרוכזים בתל-אביב. על אף ההחלטה שהיתה בוועדת הפנים תראו איזה צי של מכוניות יורד ביום ד' אחר-הצהרים לתל-אביב. פקידי ממשלה מקבלים קהל בתל-אביב, מה שיכולים היו לעשות בירושלים.

י. גולדשמידט: לכל השרים יש לשכות בתל-אביב.

י. גולן: יש תפקידים המוטלים על חבר הכנסת והוא חייב לעשותם. הוא לא יכול לשבת כל הזמן בירושלים. יש גם מפלגה, גם תנועה וחברי הכנסת חייבים למלא תפקידם שם.

אני מוחה נגד דברי חבר-הכנסת ברעם שאמר, שמי מחברי הוועדה יבוא לישיבה - יבוא; ומי שלא - לא יבוא. ישנם חברי-הכנסת שאינם משתתפים בוועדות? רובנו עובדים קשה. זה לא נכון שהכנסת עובדת רק שלושה ימים בשבוע, כי רוב הוועדות מתכנסות יום יום. המציאות הפרלמנטרית שלנו היא - שחבר שאינו פעיל בוועדות אינו מעורה בבעיות השונות מהמליאה בלבד לא יכולים ללמוד את הבעיות הכלכליות ולא חיים את הבעיות השונות. חבר מפלגה, שהוא הדובר היחיד בוועדה, ואינו משתתף בישיבות הוועדה - שואלים אותו מדוע לא הופיע.

אני מציע לחברים לא לראות את הדברים בצורה קיצונית כזאת. זאת לא בעיה פטריוטית ולאומנית של קשר לירושלים המתערער בגלל שכמה ישיבות מתקיימות מחוץ לירושלים. איננו דומים למדינות אחרות. חברי פרלמנט בחו"ל מביאים גם את משפחותיהם למקום מושב הפרלמנט. אי-אפשר להינתק בכלל מהמשפחות. אני נוסע 4 שעות, בכיוון אחד, ממקום מגורי לירושלים. אין לי רכב פרטי. יש חברי הכנסת המחזיקים מכוניותיהם על-חשבון הציבור ואינם מבינים חברים שאין להם מכוניות. אינני רוצה גם שתקיימנה ישיבות בלעדי. תל-אביב היא מרכז העניינים. לא הייתי נותן זכות זו לקיים ישיבה בתל-אביב לאותם יו"ר ועדות שאינם מנצלים ימי ישיבות הכנסת לקיום ישיבותיהם. מחיפה לתל-אביב אני נוסע שעה-וחצי; ואילו לירושלים - 4 שעות. כל יו"ר צריך להוכיח כי הוא נדצל את ימי ישיבות הכנסת לקיום ישיבות הוועדה שלו; ואם עשה כל זאת - צריך לבוא לקראתו. יום שישי הוא יום קצר ואי-אפשר לבקש מהחברים לבוא לירושלים ולחזור לביתם בלילה. אם ועדה מסוימת מעדיפה את יום חמישי על פני יום שישי - לא צריכים להיות קיצוניים כל כך.

אני בעד היענות לבקשתו של חבר-הכנסת גולדשמידט ואני בכלל חושב: ככל שנהיה קיצוניים בעניין זה - כך יפרוץ העניין יותר. מי שרוצה להשתתף בכל ישיבות הוועדות בהן הוא חבר לא יוכל לעשות זאת אם כל הישיבות תתקיימנה רק בירושלים. הרוב המכריע של חברי הכנסת גרים מחוץ לירושלים. משום כך אני מציע גמישות.

א. רוזאל-נאור: לדבריו של חבר-הכנסת גולן יש משקל רב, אבל יחד עם זאת אינני סבורה שאנחנו מתמודדים כאן ביתרון חשוב מאוד. זאת לא רק הנאמנות לירושלים, אלא הנאמנות למעמדה של הכנסת בעיני הציבור. להיות פטריוטים לירושלים זה לא דבר שצריך להצטנע בו. ירושלים תמיד היתה בירת ישראל, אפילו כאשר מחציתה היתה בידי האויב. קל להביאה לידי כך שאמנם כתוב שהיא בירת ישראל, אבל רוב המרכזים מתקיימים בתל-אביב. איש לא יציע היום להעביר את משרד הבטחון לירושלים בגלל סיבות טכניות פשוטות. בניית בית-ספר היא כקריעת ים-סוף; כל שכן העברת משרד הבטחון לירושלים. לא תמיד צריכים חברי ועדת החוץ-והבטחון להיות מנותקים מאנשי הבטחון, לכן נתנו להם לשבת בתל-אביב. אולי הגיע הזמן שיעשו את החישוב הזה מחדש ויבדקו אם שר הבטחון וחבר עוזריו יכולים לקיים ישיבותיהם בירושלים.

א. רויאל-נאור: יש חברי הכנסת המתגוררים מחוץ לירושלים והנוסעים כל לילה הביתה. זה עניינם הפרטי. גם אני נסעתי 3 שנים רצופות, כי צריכה הייתי להיות בבית. צריך לקיים קשר עם המשפחה. יכול חבר הכנסת לקבוע לעצמו מה עדיף בעיניו.

השיקול הוא, שלכנסת יש מושב קבוע בירושלים ואי-אפשר להעביר ועדות מחוץ לירושלים, כי אם נתיר את הרצועה - כל ועדה תמצא לעצמה צורך לקיים ישיבות נוספות בתל-אביב. אסור לנו בקלות כזאת לעבור על העניין הזה. ועדות יכולות לקיים 4 ישיבות בשבוע בירושלים, בלי שום מאמץ מיוחד במינו. יש חברים הגרים רחוק מאוד מירושלים. אילו היו חברים בכנסת אנשים המתגוררים ברמת הגולן או בשרם-א-שייך - היינו צריכים לדאוג לכך שיופיעו לישיבות, אפילו עם הליקופטר; יש לפעמים צורך לקיים ישיבות מחוץ לירושלים, וזאת - כאשר ועדה מסיירת במקום מסויים ומקיימת בו ישיבה. יש לזה אקט של חגיגות מסויימת. מה יקרה אם בוועדה מסויימת ידרשו שלושה חברי הכנסת חיפאים לקיים ישיבה בחיפה? איך סוף לדבר.

עלינו לקבוע שישיבות הוועדות מתקיימות בירושלים, פרט לישיבות המתקיימות במקומות בהם עורכת ועדה מסויימת סיור.

מ. נסים: חוק יסוד: הכנסת קובע, כי מקום מושבה של הכנסת הוא ירושלים. כאשר אומרים "מושבה של הכנסת" מתכוונים, כמובן, גם לעבודתה. לא רק המבנה וישיבות המליאה, אלא גם ישיבות הוועדות. אי-אפשר לומר שאנחנו מקיימות סעיף 2 של חוק יסוד: הכנסת, כאשר בקביעות מקיימות ישיבות ועדות בתל-אביב. זה בניגוד לתקנון. פירוש סלחני יכול להיות: רק במקרים יוצאים מן הכלל באמת. נניח שיש חוק מסויים שחייבים לסיים אותו - זה לא דבר של קבע, אלא פרט מסויים שיש להחיש הדיון בו, וזאת - כאשר יש קושי לקיים הדיון בירושלים. אני סבור שוועדת החוץ-והבטחון עושה דבר שלא ייעשה וללא הנמקה מקיימת ישיבות קבועות ביום ו' בתל-אביב. כל הנימוקים האלה, שהישיבה צריכה להיות בסמיכות מקום למשרד הבטחון - אינם עומדים. אם מקיימת ועדת החוץ-והבטחון ישיבה בה היא שומעת סקירה מפי מנהל המחלקה למזרח אירופה, שהוא דווקא יושב בירושלים - עליו להטריח את עצמו ולנסוע לישיבה בתל-אביב. אפילו כאשר דנה ועדת החוץ-והבטחון בתקציב הבטחון. אלוף מסויים בצה"ל לא מוצא קושי להגיע לירושלים.

ההצדקה היחידה לקיום ישיבה בתל-אביב היא לוועדת הכספים, המקיימת 5 ישיבות בשבוע בירושלים, ורק ביום ו' מקיימת ישיבתה בתל-אביב כדי שחברי הוועדה יוכלו לחזור לבתיהם לפני כניסת השבת. יש מקום להתיר לה להמשיך בקיום ישיבה אחת בתל-אביב. אבל ועדה שאיננה מוכיחה שקיימה ישיבות בימים א'-ה' - אין להתיר לה לשבת בתל-אביב. ועדת העבודה, שיש לי הכבוד להימנות בין חבריה, ישיבה במשך זמן ממושך ביום א' בתל-אביב והיא יושבת כשנתיים באופן קבוע ביום ו' בתל-אביב. כאשר גדון חוק סכסוכי עבודה בוועדה - ישיבה ועדת העבודה באופן קבוע גם ביום ה' בתל-אביב. זה הפיכת מושב הכנסת למושב בתל-אביב.

יו"ר הכנסת י. ישעיהו: שלחתי הוראה לגזברות, עם העתק ליושבי-ראש הוועדות, שוועדות שתקיימנה ישיבות בתל-אביב לא תירשמנה לא מבחינת תשלום אש"ל לחברי הכנסת ולא מבחינת תשלום הרצאות.

מ. נסים: כך צריך.

בישיבות ועדת העבודה בתל-אביב משתתפים לפחות עשרה חברים; ואילו בישיבות ועדת העבודה בירושלים משתתפים 2-3 חברים. עלינו להגיע למסקנה זו: ועדה המקיימת חמש ישיבות בירושלים - תורשה לקיים ישיבה נוספת, כל כמה שתרוצה, ביום ו' בתל-אביב. ועדת הכספים, ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת העבודה מקיימות חמש ישיבות בשבוע ושלושתן עמוסות; אבל מדוע ועדת החוץ-והבטחון? מדוע ועדות אחרות? כאשר חבר הכנסת נבחר ראוי שיידע שמקום מושבה של הכנסת הוא בירושלים ועליו להכפוף את סדר יומו בירושלים. לו היתה הכנסת יושבת מחוץ לירושלים, לא הייתי נכנס לכנסת. לו הייתי מקבל על עצמי שהכנסת תשב בתל-אביב, או בחיפה - הייתי עובר לגור בתל-אביב או בחיפה.

מ. שחל:

אם כך ייבחרו חברי הכנסת רק מירושלים.
הציבור הישראלי רוצה לראות גם את חברי הכנסת מעירו הוא. אינני יודע איך חבר הכנסת יעבוד בכנסת מבלי שיהיה קשור לציבור שלו.

מ. נסים:

מספר הישיבות המתקיימות בתל-אביב הגיע למימדים שצריך לחדש את לשכת יו"ר הכנסת בקריה בתל-אביב. האם לכבוד הוא לכנסת שוועדות מתכנסות בכל מיני מקומות בתל-אביב: בבית לייסיין, בבית הסתדרות המורים, בבית מע"ץ וכו'? אין זה לכבוד לכנסת. ישיבות בתל-אביב צריכות להתקיים רק באופן יוצא מן הכלל. כך החליטה ועדת הכנסת, והחלטתה נתקבלה לפני חיסול לשכת היו"ר בתל-אביב.
לפיכך, אין לקיים ישיבות בתל-אביב, אלא ביום ו', ורק לאותן ועדות המקיימות 5 ישיבות בימים א'-ה' בירושלים.

צ. צימרמן:

אני פטריוט של העיר חיפה. נוח לי יותר לקיים ישיבות, אם לא בחיפה - בתל-אביב. רצוני לדון לא על השאלה של ירושלים, אלא על השאלה של הכנסת. אני מבין מצבם של חברי שקשה להם להגיע יום-יום לירושלים. גם לי קשה, ולהם קשה עוד יותר. אנחנו צריכים להקל על החברים שקשה להם להגיע לירושלים, אבל זה לא צריך לבוא על חשבון עבודתה הסדירה של הכנסת. התקיימו ישיבות בקריה בתל-אביב ופעילות הכנסת היתה בקריה בתל-אביב ולא בכנסת בירושלים.

אם אנחנו רוצים שהכנסת תהיה שוקקת חיים - אסור לנו ללכת בדרך של יוצאים מן הכלל. אני מוכן לקבל את הגירסה של חבר-הכנסת נסים, שאם ועדה מקיימת 5 ישיבות בשבוע בירושלים - יורשה לה לקיים ישיבות נוספות בתל-אביב. אני מוכן להצטרף לכל הצעה של כל חבר הכנסת אשר יציע הצעות ממשיות להקל על עבודת חברי הכנסת על-מנת לייעל עבודתם; אבל אם ההצעות הן להקל על חיי חברי הכנסת כדי שיוכלו לעסוק בעבודות אחרות כגון עריכת-דין וכו' - נהפוך את הכנסת לבית תיירות והיא לא תהיה הכנסת שלנו. בארצות רבות המרכז הכלכלי הוא מקום אחד, והבירה היא אחרת. בארה"ב המוסד הכלכלי הוא ניו-יורק, והבירה - וושינגטון. אותו הדבר באנגליה. כל מדינה הרוצה להפוך את הפרלמנט למוסד שוקק חיים צריכה להשלים עם כך.

היוצא מן הכלל היחידי הוא ועדת הכספים היושבת 5 ימים בשבוע - יותר לה לשבת ביום ו' בתל-אביב. מדוע עלי לבוא לישיבת יושב-ראש הכנסת והסגנים המתקיימת ביום א' בירושלים? מדוע לא תתקיים בתל-אביב? אינני חי מהעבודה בכנסת ואני מוכן להוכיח זאת. אני מבין את מצוקת החברים. זו גם המצוקה שלי. אי-אפשר להתיר לוועדה אחת לקיים ישיבות גם בימי א' ו-ה' ולוועדות אחרות לא. אפשר להעביר חלק מהעבודה גם לחברי הכנסת אחרים וגם בעלי תפקידים ציבוריים יכולים להעביר מתפקידיהם לאחרים, ולהתרכז בעבודה בכנסת. אני מדבר כך, כי - חדד אני לכבוד הכנסת.

כל ישיבות הוועדות צריכות להתקיים בירושלים. פרט לוועדת הכספים היושבת 5 פעמים בשבוע בירושלים - יותר לה לקיים ישיבה נוספת בתל-אביב. אני מציע שיעמידו הליקופטר לרשות החברים הגרים בצפון, כדי שיוכלו להשתתף בישיבות הוועדות בימי א' ו-ה' בירושלים. דרך זו תהיה זולה יותר מקיום ישיבות בתל-אביב. צריך לאפשר לחברים לבוא בנוחות לירושלים, אבל לא להעביר מוקד עבודתה של הכנסת לתל-אביב. אחרת נחזור לקיום לשכת יו"ר הכנסת בתל-אביב, כי אי-אפשר להפלות בין הוועדות השונות.

או שנקיים את ההחלטה שקיבלה הוועדה בשנת 1967. הדבר הגרוע הוא להחליט החלטות ולעקוף אותן. עוד עלולים לבקש לקיים ישיבת כנסת אחת בירושלים, והשתתפים האחרות בתל-אביב. הבאתי זאת עד לכדי אבטורד כדי להוכיח את הדבר. עלינו להחליט החלטה ולקיים אותה. הוועדות המקיימות ישיבות מחוץ לירושלים עוקפות החלטת ועדת הכנסת.

או שנתיר רק לוועדת הכספים היושבת 5 ימים בשבוע בירושלים; או לכל ועדה אחרת היושבת 5 ימים בשבוע בירושלים. לקיים ישיבה נוספת ביום ו' בתל-אביב; או שנקבל החלטה אחרת: כל ועדה הרוצה לקיים ישיבותיה, שלא בימי-כינוס הכנסת, בתל-אביב - תורשה לעשות כן. אני מוכן לתמוך בהצעה הראשונה, למרות שנוח לי יותר שישיבות הוועדות תתקיימנה בתל-אביב.

מ. ביבי:

רצוני לחזק דעתם של כמה חברים. אני סבור, כמו רוב הדוברים כאן, שאין לזוז מן העקרון שמרכז חיייה של הכנסת הוא בירושלים; אבל לא זו בלבד. יש מציאות שאנחנו צריכים לראות אותה. בתנאים הקיימים עלינו להיות מעט גמישים. יש להתחשב בחברי הכנסת המתגוררים בצפון הארץ. מספר הישיבות המתקיימות בתל-אביב אינו מפתח מחשיבותה של ירושלים כמרכז פרלמנטרי. מה היתה המציאות כאשר התקבלה ההחלטה בשנת 1967? - התקיימה ישיבה אחת של הוועדות בירושלים, ו-1-2 ישיבות בימי ראשון ושישי בתל-אביב. אולי זה לא הכל. באה ועדת הכנסת ואמרה: מדוע צריכות להתקיים ישיבות בתל-אביב, כאשר יושבי-ראש הוועדות אינם מנצלים את הזמן העומד לרשותם לקיום ישיבות בימי ישיבות הכנסת? לכן קבעו מינימום של ישיבות שיש לקיים בירושלים, והתירו באופן יוצא מן הכלל לקיים ישיבות נוספות בתל-אביב, אם אותה ועדה קיימה לפחות 2-3 ישיבות בירושלים.

עתה מקיימות הוועדות מספר גדול יותר של ישיבות. תחום העבודה נרחב. ועדת החוקה, חוק ומשפט מקיימת 5-7 ועדות בשבוע, פלוס ישיבות ועדות המשנה. יהיה זה עוול ציבורי אם ועדת החוקה, חוק ומשפט לא תסיים את החוקים בהקדם. אלה הם חוקים חברתיים-סוציאליים. לא צריך להשאיר אותם לכנסת הנאה ולהחיל עליהם חוק הרציפות. הזמן הזה חסר לוועדות, מה עוד שהשנה היא שנה אחרונה של קדנציה וצריכים לסיים כמה שיותר עניינים חשובים. יש לחץ חזק יותר גם על חברי הכנסת בעבודות הציבוריות שלהם, הם נדרשים להקדיש זמן רב יותר לעבודה צבורית, בקשרים עם הציבור והמפלגות. אי-אפשר לקבוע החלטה חדה ולבקש את החברים להתאים את עצמם אליה. יש להתחשב גם עם המציאות.

אני סבור שיש להתיר קיום ישיבות ועדות בימי ה' ו-ו' בתל-אביב ואני סבור שוועדת החוקה, חוק ומשפט תצטרך במרוצת השנה הזאת לקיים ישיבות גם בימי ה' ו-ו' בתל-אביב כדי לסיים החוקים המונחים על שולחנה. אם יש ועדות המקיימות ישיבות ב-4 ימי עבודה בכנסת בירושלים - מותר יהיה להן לקיים ישיבה נוספת בתל-אביב בימים ה' ו-ו'.

הי"ד א. אצקורנין:

תם הוויכוח. הייתי רוצה לסכם משהו, אבל אני מתקשה. בכל-זאת אעשה מאמץ לסכם דעת רוב החברים. אני מודה שיו"ר הוועדה הצליח להמשיך בכך שחשב שנוכל לסיים הדיון תוך חצי שעה. אני מוכן לצרף גם את חבר-הכנסת גולדשמידט לתמימות זן. הוא חשב שוועדת הכנסת תראה גמישות יתר. מי שמאשר מדיון זה הוא ללא כל ספק יו"ר הכנסת, החושב: למה לו לריב עם כולם, תפסוק ועדת הכנסת כאשר תפסוק. ועדת הכנסת אינה פטורה מלנסות לסכם סיכום כלשהו. איננו צריכים לעשות עוול לכנסת, לחברי הכנסת, ולוועדות הכנסת בכל הדיון הזה. אני חושב שהכנסת יכולה לעמוד בהתחרות עם כל גוף במדינה, כולל המפלגות, שיש לנהל את העניינים כרוחם וככתבם.

איננו יכולים להיות אדוקים ונוקשים יותר בצקנה זו מאשר היתה ועדת הכנסת ב-4.5.67. הוויכוח הוא בעצם לגבי היוצא מן הכלל. הכלל היה והנרשה גם יוצא מן הכלל. איש אינו מעלה על הדעת לבטל את ההסדר הקיים לגבי ועדת הכספים וועדת החוץ-והגבחות היושבות באופן קבוע בתל-אביב מדי שבוע. אני מתאר לעצמי שוועדת הכנסת לא תיזקק לקיום ישיבה בתל-אביב. אנו מדברים בעיקר על ועדות: הכספים, חוקה, חוק ומשפט ועבודה. מונחים על שולחן חוקים וחובה עלינו לאפשר להם לעבוד.

במה מתמקד כל הוויכוח הזה? לפני כמה שבועות ישב יו"ר הכנסת עם יו"ר הוועדות ובישיבתם נעשה הסדר שכל הוועדות תהיינה מותרות לשבת פעם אחת בשבוע בתל-אביב, רק ביום ו'. כל יו"ר הוועדות השתתפו בישיבה זו, פרט ליו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט, וההסדר נתקבל על דעת כול והתחילו לפעול בעניין זה. מסתבר שההסדר שנתקבל בישיבת יו"ר הכנסת עם יו"ר הוועדות לא מסדיר את העניין, גם מתוך כך שתהיה חפיפה בין זמני ישיבות הוועדות.

אילו היינו מסכימים על כך שבהיתר מיוחד מאת יו"ר הכנסת תשב ועדה בתל-אביב גם ביום ה' - הוויכוח היה תם.

מ. ברעם:

אני רוצה להודיע הודעה על דעת יו"ר ועדת הכספים. יו"ר ועדת הכספים עשה מאמצים על-אנשיים כדי לקיים ישיבות ועדת הכספים בימים א' ו-ה' בירושלים, ואם תהיה החלטה שיותר לקיים ישיבות ביום ה' בתל-אביב - תקיים ועדת הכספים ישיבותיה בתל-אביב.

שמענו דעות לכאן ולכאן. אילו היינו יכולים להתלכד סביב הצעה זו - היינו

היו"ר א. אנסוריון:

מסיימים הדיון בנושא זה.

אני לא מוכן להתלכד סביב הצעה זו, כי אני חושב שזאת עקשנות של הוועדות. אני חושב

ס. ברעם:

שלפי הצעה זו יופעל לחץ חזק על היו"ר הכנסת ולא הייתי מציע ליו"ר הכנסת לקבל הצעה זו.

לאור המצב הזה אני מציע שלא נצביע היום ולא נקבל החלטה חדה. אני מציע שהחברים יתייעצו ביניהם ובעוד שבועיים אביא עניין זה להכרעה.

היו"ר א. אנסוריון:

לדחות ההחלטה לישיבת הוועדה שתקיים בעוד שבועיים.

סוכם:

ג. זמני ישיבות הוועדה

כיוון שחברי הוועדה מתקשים להגיע לישיבת הוועדה בשעה 8.15 - מציע אני שנחזור לקיים ישיבת הוועדה בשעה 8.30, והישיבה תימשך עד השעה 11.00, כפי שהיא מתקיימת בישיבות האחרונות.

היו"ר א. אנסוריון:

ישיבות ועדת הכנסת בימי ג' בשבוע תיפתחנה בשעה 8.30 ותינעלנה בשעה 11.00.

סוכם:

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.